

Cronica / istorgia

- 831 Il nom "Endena" (Engiadina) vain manzuno per la prüma vouta in ün documaint
- 1139 Ils cunts da Gamertingen vendan lur fuonz in Engiadin'ota a l'uvas-ch da Cuira, traunter oter eir Samedan.
- 1288 Prüma cumprouva da la tuor d'abiter "La Tuor"
- 1327 5 lügl: il documaint il pü vegl aint il archiv cumünel
- 1367 Fundaziun da la Lia da la Chadè, a la quela fo part eir Samedan
- 1462 Samedan dvainta il lö da la giuristicziun bassa
- 1491 La baselgia San Peter (sainza clucher) vain restructurèda
- 1499 Guerra svabaisa; Samedan vain arsanto
- 1501 Construcziun da la baselgia San Antonius (hozindi baselgia sün Plaz)
- 1551 Refurmaziun a Samedan
- 1577 Guerra traunter Zuoz e Samedan pel dret d'avair la fuorcha
- 1629 Pesta in Engiadin'ota
- 1639 Mordrarettsch da Güerg Jenatsch a Cuira. Jenatsch d'eira vschin da Samedan
- 1682 Transfurmaziun da la baselgia sün Plaz i'l stil baroc
- 1771 Transfurmaziun da la baselgia sün Plaz; clucher scu fabricat nouv
- 1839 Avertüra dal prüm büro da posta illa Chesa Faoro
- 1856 Fundaziun da la banca privata "Engadiner Bank"
- 1865 Construcziun da l'hotel Bernina
- 1870 Fundaziun da la societad da gimnasts
- 1872 Construcziun da la baselgia inglaisa (sbudeda dal 1967)
- 1892 Avertüra dal prüm restorant sù Muottas Muragl
- 1893 Avertüra da la piazza da golf
- 1895 Fundaziun da la societad da trafic
Construcziun da l'ospidel circuitel
- 1902 Fundaziun da l'"Engadin Press & Co. AG"
- 1903 Avertüra da la viafier d'Alvra
Fundaziun dal club da skis
- 1904 Fundaziun da la societad da commerzi e da misteraunza
- 1906 Avertüra da l'implaunt da tir sù Muntarütsch
- 1907 La societad da duonnas evra la scoulina
- 1911 Construcziun da la baselgia catolica tres l'architect Nicolaus Hartmann da San Murezzan
- 1914 Sbudeda da la baselgia San Bastiaun (parkegi Des Alpes)
- 1934 Construcziun da la piazza d'aviatica
- 1943 Constituziun da la fundaziun da famiglia "Fundaziun de Planta"
- 1951 Inviern da lavinas; la sted zieva grandas ovazuns

- 1954 Ovazun in avuost
- 1963 36 fùgitivs tibetauns rivan a Samedan
- 1965 Renovaziun da la baselgia sün Plaz
- 1967 Inauguraziun da la chesa da scoula nouva
- 1970 Introducziun dal dret da vuscher per duonnas
- 1979 Avertüra da la dmura per attempos d'Engiadin'ota
Avertüra da l'ospidel circuitel nouv
- 1980 Inauguraziun da la scoula professiunela
- 1983 Construcziun da la chesa dals battasendas
- 1983 Avertüra da la chesa da golf nouva
Avertüra da la sela polivalenta Promulins
- 1990 Inauguraziun da la sela polivalenta Puoz
- 1991 Construcziun dal magazin cumünel
- 1992 Avertüra da la chesa da fliamaint
Renovaziun cumpletta da la chesa cumünela
Construcziun dal reservuar d'ova San Peter
Construcziun dal magazin forestel
- 1993 Avertüra da la chesa d'abiter per impediens
- 1995 Installaziun da la piazza da glatsch artificiel
- 1996 Revisiun totela da la planisaziun cumünela
- 1996 Introducziun da la scoula e vschinauncha bilingua, rumauntsch - tudas-ch, a Samedan; prüma scoula bilingua ufficiela in Grischun
- 1997 Avertüra da la via da schlisuler Muottas Muragl
- 1998 Senda ecologica, Senda climatologica, Via da velos Shell, Punt Champagnatscha
- 1999 Sanaziun dal clucher sün Plaz
- 2000 Inauguraziun da la scoula Puoz schlarged
- Sanaziun da la baselgia evangelica sün Plaz
- Construcziun da l'implaunt per transborder las immundizchas Cho d'Punt
- Construcziun da l'implaunt per transborder la marchanzia Cho d'Punt
- 2001 Substituziun da las punts in Val Roseg
- 2002 Cumanzamaint da las lavuors dal proget per la protecziun cunter ovazuns En/Flaz
- 2003 Suottascripziun dal documaint da partenedi cun Le Mont-sur-Lausanne
- 2004 Inauguraziun dal nouv let dal Flaz
Avertüra dal sviamaint pitschen
I'l ram da la revisiun totela da la constituziun cumünela vegnan il rumauntsch ed il tudas-ch declaros scu inguas uffizielas.
- 2005 Realisaziun da la biblioteca publica Samedan/Bever a Puoz
- 2006 Visita da l'assemblea federela illas vschinaunchas da Puntraschigna e Samedan
- 2007 Samedan surpiglia dal chantun la veglia via engiadinaisa.
Construcziun dal cuntschet da protecziun Val Champagne

Furmaziun da l'organisaziun regiunela da turissem Engadin St. Moritz e schogliamaint da Samedan
Turissem (pü bod Societed da cura e da trafic)

- 2008 Inauguraziun da la nouva punt da l'En
  - 2009 Avertüra dal bagn d'ova minerela & spa
  - 2010 Renovaziun dal runel da Survih
Avertüra da la tuor d'exposiziuns "La Tuor"
Avertüra da la chesa da parker Bellevue
  - 2011 Lantscheda dal marchio eivnil
Prüma badiglieda per la construcziun da la scoulina tripla da Puoz
Distincziun cul label "Cited d'energia"
Avertüra parziela dal la PROMULINS Arena (plazza da glatsch artificial e natürel)
Publicaziuns da la guida da fabrica "Bauen und Architektur in Samedan"
Avertüra dal tunnel Sper l'En
Aboliziun dal passagi da viafier Sper l'En
  - 2012 Avertüra da l'Arena Promulins
Avertüra da la scoulina tripla Puoz
Nouva concepziun da la piazza cumünela
Finischun dal giratori Sper l'En
  - 2020 Transfurmaziun da l'Ouvra electrica da Samedan in "Energia Samedan"

  - 2021 Avertüra supermarcho Porta Samedan (Cho d'Punt)
  - 2021 Giubileum 25 an Bilingüited Samedan
-